

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Jarosław Poteraj

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży,
Instytut Społeczno-Humanistyczny
e-mail: poteraj@gmail.com

DOI: 10.12846/j.em.2014.03.18

Streszczenie

Autor przeprowadził analizę aktywów 14 powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE) w Polsce w latach 1999-2012 z wykorzystaniem podstawowych narzędzi statystycznych. Badanie wskazuje na istniejącą tendencję do zmiany udziału aktywów trwałych i aktywów obrotowych w strukturze aktywów, prowadzącą do wzrostu udziału aktywów trwałych w ogólnej strukturze aktywów. Wartość średnia aktywów trwałych w roku 2012 przekroczyła poziom 170 mln złotych, a istniejąca od roku 2003 tendencja wzrostowa tej wartości, zarówno w zakresie udziału, jak i wartości bezwzględnych, wskazuje pośrednio na stabilizację całej branży, w badanym okresie. W perspektywie dynamicznej nie zauważono jednak tendencji do standaryzacji w zakresie podstawowej struktury aktywów w badanej populacji. Najczęściej spotykana wartość aktywów trwałych, jak i aktywów obrotowych, mieściła się w przedziale 0-50 mln złotych. Oznacza to brak tendencji do traktowania przez właścicieli PTE tych instytucji, jako głównych podmiotów w grupach kapitałowych. Postawiona hipoteza badawcza o tym, że zmiany prawne dokonywane do końca roku 2012 nie doprowadziły do znaczących zmian w strukturze aktywów PTE, uzyskała potwierdzenie w materiale rzeczowym.

Słowa kluczowe

powszechnie towarzystwa emerytalne, aktywa, emerytury

Wstęp

Szeroko prowadzona w ostatnich latach dyskusja na temat przyszłości polskiego systemu emerytalnego koncentruje się wokół zagadnień dotyczących skali podziału zbieranej składki emerytalnej pomiędzy Zakład Ubezpieczeń Społecznych a otwarte

fundusze emerytalne (OFE) i konsekwencji tego podziału dla stanu finansów publicznych.

Powszechnie towarzystwa emerytalne (PTE) stanowią w Polsce instytucjonalną formułę wprowadzonej w latach 1998-1999 reformy systemu emerytalnego, w obszarze obligatoryjnej części kapitałowej tego systemu. PTE można zakładać w formie prawnej spółki akcyjnej, a ich działalność polega na tworzeniu i zarządzaniu OFE¹. W początkowym okresie powstało 21 takich towarzystw, które założyły i zarządzały także 21 OFE. Na skutek procesów konsolidacyjnych na koniec roku 2012 na rynku obecnych było 14 PTE, które zarządzały także 14 OFE². Ze względu na obowiązki ustawowe państwowe instytucje nadzorujące funkcjonowanie systemu emerytalnego w Polsce³ kompleksowo i systematycznie analizują aktywność OFE. Duże zainteresowanie funkcjonowaniem OFE wykazują także media oraz badacze zagadnień emerytalnych w Polsce. Stosunkowo często realizowane są prace badawcze, dotyczące funkcjonowania OFE, natomiast bardzo rzadko podejmowane są rozważania dotyczące biznesowych aspektów działalności na rynku emerytalnym, czyli dotyczące PTE⁴, które są przedsiębiorstwami, odpłatnie zarządzającymi aktywami powierzonymi przez członków OFE.

1. Informacje podstawowe

Literatura dotycząca PTE jest znikoma i są to jedynie pozycje w języku polskim⁵. Szczegółowych badań dotyczących aktywów PTE, wedle wiedzy autora, jak dotąd, nikt nie przeprowadzał⁶.

---

¹ Ostatnio także dobrowolnym funduszem emerytalnym.

² W 2013 roku miało miejsce kolejne połączenie konsolidacyjne, w wyniku którego przestało istnieć PTE POLSAT S.A., a liczba PTE i zarządzanych przez nie OFE zmniejszyła się do 13.

³ Kolejno były to: Urząd Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi (UNFE), Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych (KNUiFE) i Komisja Nadzoru Finansowego (KNF).

⁴ Przykładami w tym zakresie będą najnowsze, dedykowane emeryturom opracowania z ośrodków poznańskiego (Szczepański, 2013) czy łódzkiego (Chybalski i Marcinkiewicz, 2013), w których zagadnienia odnoszące się do PTE występują incydentalnie.

⁵ Wskazać tutaj można jedynie jeden rozdział w pracy zbiorowej (Chybalski, 2009), kilka artykułów autora z lat 2009-2011 (na przykład Poteraj, 2010b), część empiryczną książki autora z roku 2010 (Poteraj, 2010a) oraz artykuły (Rusielik, 2011; Marcinkiewicz, 2013). Od 2007 roku Komisja Nadzoru Finansowego publikuje także coroczne raporty o sytuacji finansowej PTE. Ostatnim takim raportem, w chwili opracowywania niniejszego artykułu, było opracowanie upublicznione 1 lipca 2013 roku (*Sytuacja finansowa ...*, 2012).

⁶ W niniejszym opracowaniu analizie poddano dane dotyczące lat 1999-2012, ponieważ kompletne dane na koniec 2013 roku nie były w chwili przygotowywania niniejszego tekstu dostępne.

W rozwoju historycznym ogólna wartość aktywów analizowanych PTE wynosiła 1.375,7 mln złotych na koniec roku 1999⁷, przekraczając poziom 2 mld złotych na koniec roku 2005, poziom 3 mld złotych na koniec roku 2008, by na koniec roku 2012 osiągnąć najwyższą historycznie wartość – 3.969,0 mln złotych. W strukturze tych aktywów początkowo dominowały aktywa obrotowe (1.254,1 mln złotych, stanowiących 91,2% ogólnej wartości aktywów w roku 1999), których udział stopniowo się zmniejszał. Jednak dopiero na koniec roku 2008, po raz pierwszy, w strukturze aktywów zaczęły przeważać aktywa trwałe (z udziałem 55,9%), by najwyższy udział (64,8%) osiągnąć w roku 2011, zmniejszając się nieznacznie w ostatnim roku analizowanego okresu (do poziomu 62,2%).

Dominującą pozycję w aktywach PTE stanowią inwestycje, które obejmują krótkoterminowe i długoterminowe aktywa finansowe, w tym również środki pieniężne. Z uwagi na szczególnie charakter działalności PTE, ustawodawca wprowadził istotne ograniczenia lokacyjne dla tych podmiotów, określone zapisami art. 50 ustawy z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Wobec tych ograniczeń środki finansowe PTE były ulokowane przede wszystkim w dłużnych papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa oraz w aktywach pieniężnych. W latach 2009-2012 miało miejsce aż 12 zmian do ustawy, które prawie każdorazowo wpływały na działalność powszechnych towarzystw emerytalnych. Jednakże największe znaczenie, w powszechnym odczuciu, mają zmiany dokonane w roku 2013, a wdrażane od pierwszego kwartału roku 2014.

2. Cel i metody badań

Celem opracowania jest analiza aktywów PTE w perspektywie strukturalnej i dynamicznej. Autor stawia hipotezę, że zmiany prawne dokonywane do końca 2012 roku nie doprowadziły do znaczących zmian w strukturze aktywów PTE.

Prezentowana analiza dotyczy wszystkich podmiotów obecnych na rynku na koniec roku 2012, a zatem 14 PTE⁸, a jej zakres czasowy to lata 1999-2012. Groma-

---

⁷ Dane szczegółowe pochodzą z opracowań własnych autora, dokonanych na podstawie sprawozdań finansowych składanych do sądu rejestrowego. W wielu szczegółowych elementach występują różnice w stosunku do materiałów upublicznianych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

⁸ W dalszej części opracowania przyjęto skróty nazw PTE, oznaczające odpowiednio: AEG - AEGON PTE S.A.; AMP - Amplico PTE S.A.; ALL - PTE Allianz Polska S.A.; AVI - Aviva PTE Aviva BZ WBK S.A.; AXA - AXA PTE S.A.; GEN - Generali PTE S.A.; ING - ING PTE S.A.; NOR - Nordea PTE S.A.; PEK - Pekao Pioneer PTE S.A.; PKO - PKO BP BANKOWY PTE S.A.; P-A - Pocztylion-Arka PTE S.A., POL

dzenie danych przeprowadzono poprzez wykorzystanie zapisów zawartych w sprawozdaniach finansowych PTE publikowanych w Monitorach Polskich „B”, rejestrach sądowych, opracowaniach instytucji nadzorczych oraz na stronach internetowych PTE.

W zakresie przetwarzania informacji dokonano wprowadzania danych źródłowych do pamięci komputera, w celu ich pogrupowania, z wykorzystaniem standardowego oprogramowania Excel w wersji 2010 oraz tworzenia szeregów statystycznych z wykorzystaniem oprogramowania Excel wzbogaconego w dodatki: Analysis ToolPak i Analysis ToolPak-VBA.

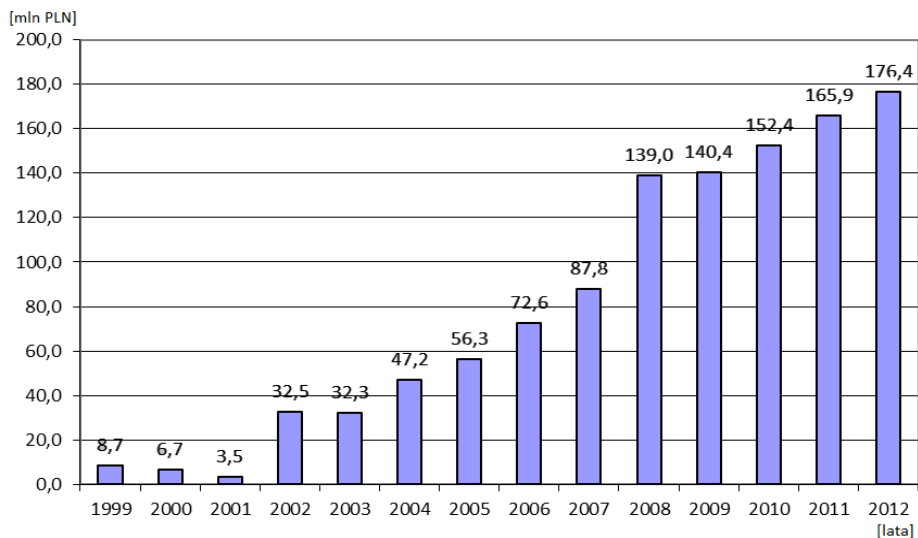
3. Wyniki badań

Powszechne towarzystwa emerytalne, podobnie jak inne przedsiębiorstwa, posiadają majątek o charakterze trwałym i obrotowym. Ten zasadniczy podział aktywów znajduje odzwierciedlenie w zestawieniach bilansowych PTE, w których używane są pojęcia „aktywa trwałe” oraz „aktywa obrotowe”. W skład aktywów trwałych wchodzi: wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, należności długoterminowe, inwestycje długoterminowe oraz długoterminowe rozliczenia międzyokresowe. Natomiast w skład aktywów obrotowych wchodzi: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe oraz krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, które podlegają w zestawieniu bilansowym dalszemu uszczegółowieniu. W niniejszym opracowaniu podjęto analizę na poziomie uszczegółowienia ograniczonym do rozróżnienia pomiędzy aktywami trwałymi oraz aktywami obrotowymi.

Wartość średnią aktywów trwałych w badanej populacji w poszczególnych latach zaprezentowano na rys. 1.

- PTE POLSAT S.A.; PZU - PTE PZU S.A.; WAR - PTE WARTA S.A. Przyjęto nazwy obowiązujące na koniec 2012 roku.

Rys. 1. Wartość średnia aktywów trwałych PTE [mln zł]

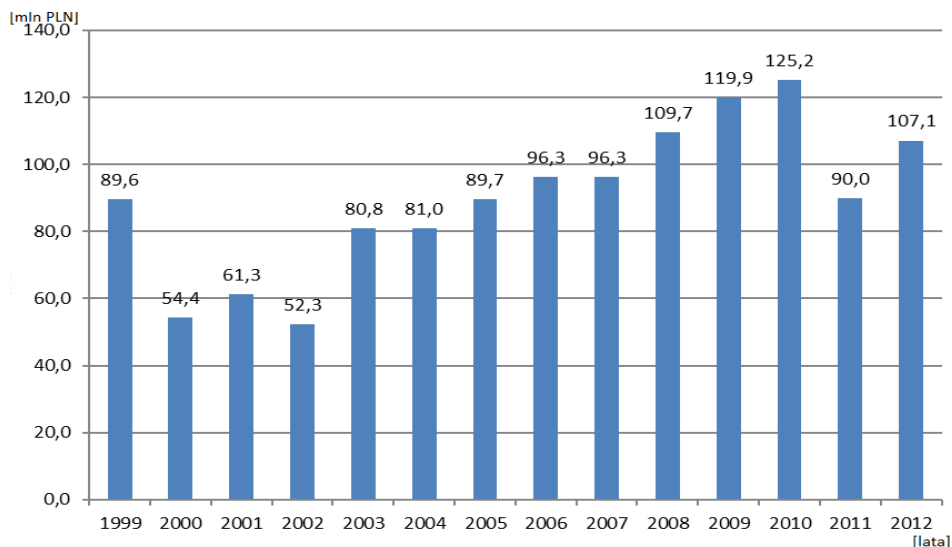
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Najniższą wartość średnią aktywa trwałe w badanej populacji osiągnęły w 2001 roku. Było to związane z wysokimi kosztami działania w pierwszych latach istnienia, co spowodowało we wszystkich PTE straty netto, skutkujące obniżeniem poziomu aktywów ogółem, a szczególnie aktywów trwałych. Kapitały podstawowe były w latach 1999-2002 wielokrotnie podnoszone, a równocześnie PTE zaczęły wypracowywać zyski⁹. To właśnie te zyski, wypracowane głównie przez AVI i ING, spowodowały wyraźny wzrost wartości średniej w 2002 roku. Gwałtowny wzrost w roku 2008 spowodowany był przede wszystkim podwyższeniem aktywów trwałych AEG. Wszystko to spowodowało znaczący wzrost wartości średniej aktywów trwałych z poziomu 3,5 mln złotych w 2001 roku do 176,4 mln złotych w 2012 roku. Wzrostowej tendencji w wartości średniej aktywów trwałych nie zahamowało nawet rozpoczęcie wypłat dywidend przez niektóre PTE¹⁰.

Wartość średnią aktywów obrotowych w badanej populacji w poszczególnych latach przedstawiono na rys. 2.

⁹ Jako pierwsze zysk netto wypracowało już w 2000 roku AMP, najpóźniej natomiast pierwszy zysk netto wypracowało PKO – dopiero w 2004 roku.

¹⁰ Jako pierwsze dywidendy zaczęło wypłacać już w roku 2003 AVI.

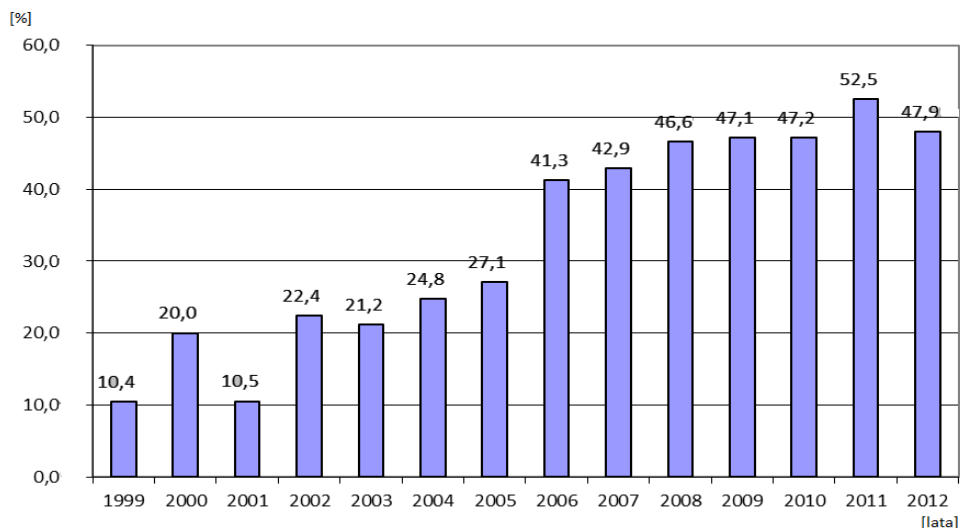

Rys. 2. Wartość średnia aktywów obrotowych PTE [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Wartość średnia aktywów obrotowych, po wysokim poziomie w 1999 roku wyraźnie spadała w kolejnych latach i osiągnęła minimalny poziom (52,3 mln złotych) w 2002 roku. Od tego momentu wartość ta corocznie wzrastała, aż do maksymalnego poziomu (125,2 mln złotych) w 2010 roku. W 2011 roku znacząco spadła (o ponad 35 mln złotych), by wyraźnie wzrosnąć (o ponad 17 mln złotych) w ostatnim analizowanym roku. Ujawniony w 2011 roku spadek średniej wartości aktywów obrotowych jedynie częściowo może być interpretowany jako reakcja na zmiany legislacyjne, jako iż należy go skonfrontować z równoległym wzrostem o ponad 13 mln złotych średniej wartości aktywów trwałych.

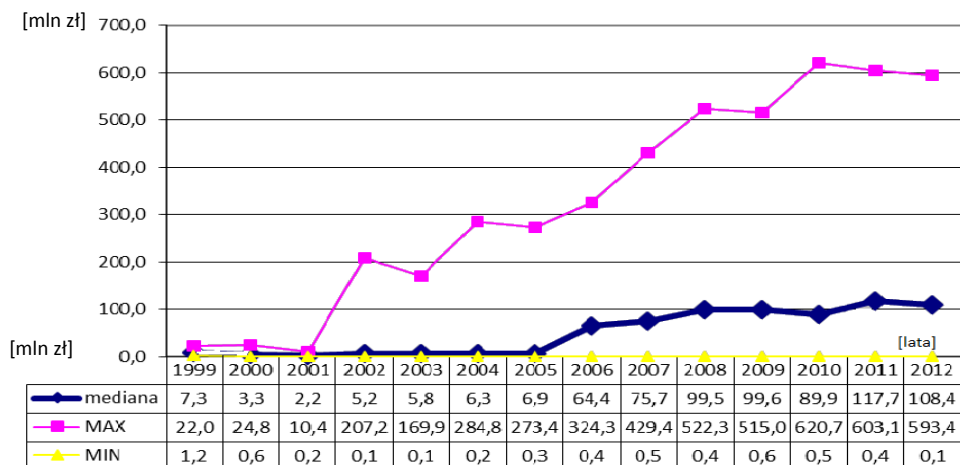
Wartość średnią udziału aktywów trwałych w aktywach PTE zaprezentowano na rys. 3. Wartość średnia udziału aktywów trwałych PTE w aktywach najniższy poziom osiągnęła w 1999 roku, a następnie, za wyjątkiem lat 2001 i 2003, systematycznie rosła, aż do maksymalnego poziomu, osiągniętego w 2011 roku, kiedy to wartość średnia udziału aktywów trwałych stanowiła 52,5% wartości aktywów PTE. Wyraźny wzrost wartości średniej udziału aktywów trwałych w 2006 roku spowodowany był gwałtowną zmianą struktury aktywów w ALL, PEK, PKO i P-A.

Rys. 3. Wartość średnia udziału aktywów trwałych w aktywach PTE [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Medianę wartości aktywów trwałych w badanej populacji, uzupełniając ją wartościami maksymalnymi i minimalnymi w poszczególnych latach zaprezentowano na rys. 4.

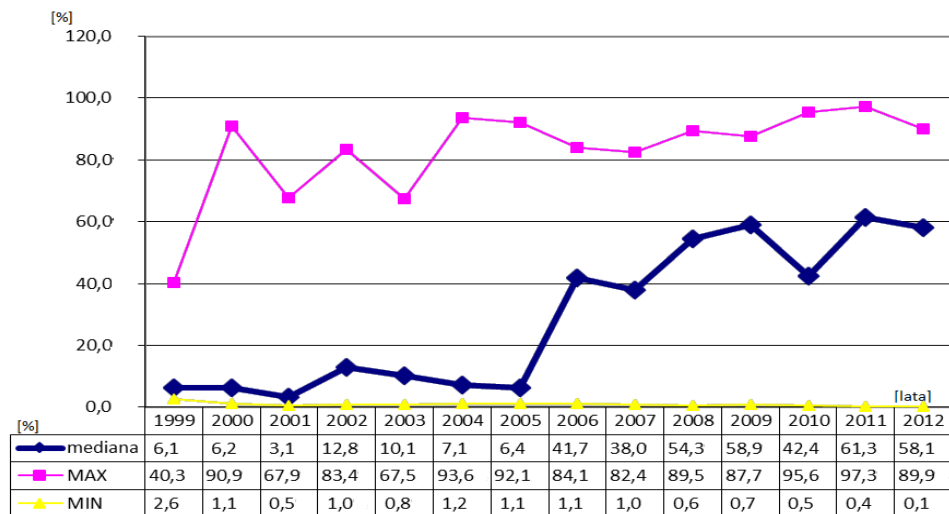

Rys. 4. Mediana oraz wartości maksymalne i minimalne aktywów trwałych PTE [mln zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Mediana wartości aktywów trwałych osiągnęła najniższy poziom w 2001 roku i następnie systematycznie wzrastała, za wyjątkiem 2009 roku, osiągając najwyższy poziom (117,7 mln złotych) w 2011 roku. Natomiast wartość maksymalna od roku 2001, w którym osiągnęła najniższą wartość (10,4 mln złotych dla GEN), wzrastała w kolejnych latach, za wyjątkiem 2003, 2005 i 2009, do poziomu 620,7 mln złotych dla AEG w 2010 roku w dwóch ostatnich latach analizowanego okresu spadała do poziomu 593,4 mln złotych dla AEG w 2012 roku. Wartość minimalna początkowo spadała, z poziomu 1,2 mln złotych w 1999 dla POL, i była najniższa w latach 2002 i 2003, w których POL wykazywał najniższe w historii poziomy wartości aktywów trwałych, a następnie wzrastała, osiągając najwyższą wartość w 2009 roku (także dla POL), by ponownie znacząco zmaleć w 2012 roku. Mniejsze oddalenie linii obrazującej medianę na rys. 3 od wartości minimalnej, niż od wartości maksymalnej, może oznaczać większe zróżnicowanie wartości aktywów trwałych w trzecim i czwartym kwartylu badanej populacji, niż w pierwszym i drugim.

Medianę wartości udziału aktywów trwałych w badanej populacji, wzbogacając ją wartościami maksymalnymi i minimalnymi w poszczególnych latach, zaprezentowano na rys. 5.

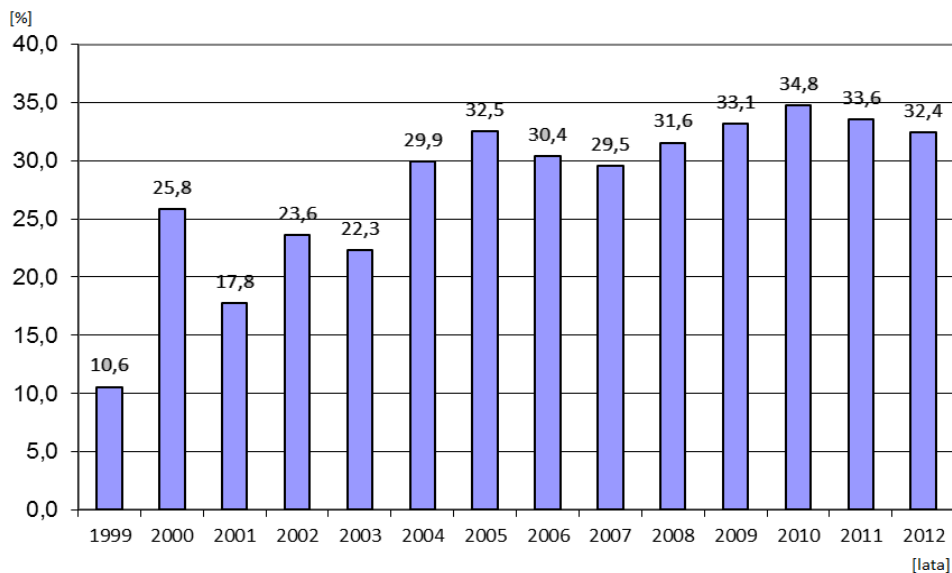
Rys. 5. Mediana oraz wartości maksymalne i minimalne udziału aktywów trwałych w aktywach PTE [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Mediana wartości udziału aktywów trwałych w aktywach osiągnęła najniższy poziom (3,1%) w 2001 roku i następnie wzrastała lub malała, przy najbardziej wyraźnej zmianie w 2006 roku, osiągając najwyższy poziom (58,9%) w 2009 roku, i następnie zmniejszając się w roku 2010 do poziomu 42,4%, by powrócić do około 60% w kolejnych latach. Natomiast wielkość maksymalna od 1999 roku, w którym osiągnęła minimum (40,3% dla ALL), w kolejnych latach wzrastała lub malała, jednak od 2000 roku nie obniżała się poniżej 67%, a najwyższą wartość osiągnęła w 2011 roku (97,3% dla PKO). Oznacza to, że niektóre PTE prawie całkowicie potrafiły wyeliminować aktywa obrotowe w strukturze aktywów. Wielkość minimalna była najniższa (0,5% dla AXA) w 2001 roku, a następnie w pozostałych latach zmieniała się nieznacznie, osiągając najwyższy poziom w 2004 roku (1,2% dla POL). Mniejsze oddalenie linii obrazującej medianę na rys. 4 od wartości minimalnej, niż od wartości maksymalnej do 2005 roku mogło oznaczać większe zróżnicowanie wartości udziału aktywów trwałych w aktywach w trzecim i czwartym kwartylu badanej populacji, niż w pierwszym i drugim. Począwszy od 2006 roku nastąpiła wyraźna zmiana w tym zakresie.

Zmiany wartości odchylenia standardowego populacji dla udziału kapitału własnego w poszczególnych latach zaprezentowano na rys. 5.

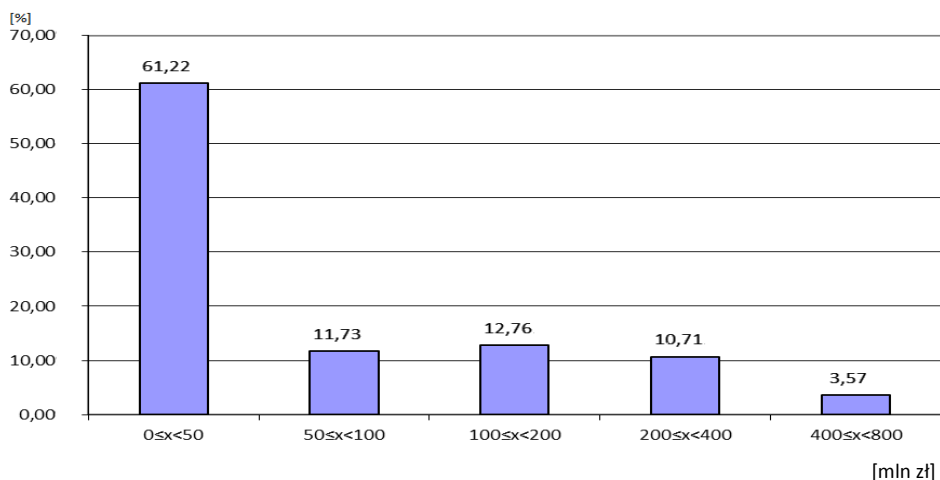
Rys. 6. Odchylenie standardowe populacji dla udziału aktywów trwałych w aktywach PTE [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Największa wartość odchylenia standardowego populacji dla udziału aktywów trwałych w aktywach PTE miała miejsce w 2010 roku, kiedy to wyniosła ona 34,8 punktu procentowego. W roku tym wartości skrajne analizowanej zmiennej wynosiły: najniższa 0,5 punktu procentowego (POL), a najwyższa 95,6 punktu procentowego (PKO). Najniższą w historii wartość odchylenia standardowego populacji zanotowano w 1999 roku (10,6 punktu procentowego). Odnosząc się do danych, zobrazowanych na rys. 5, wyraźnie widoczne jest, że właśnie w 1999 roku miało miejsce największe zbliżenie minimalnej i maksymalnej wartości udziału aktywów trwałych. W późniejszych latach następował wzrost lub spadek wartości odchylenia standardowego populacji, od 2004 roku stabilizując się około wartości 30 punktów procentowych. Brakuje w ostatnich latach wyraźnej tendencji w badanym zakresie. Nie występuje zatem ani unifikacja, ani różnicowanie zasadniczej struktury aktywów PTE.

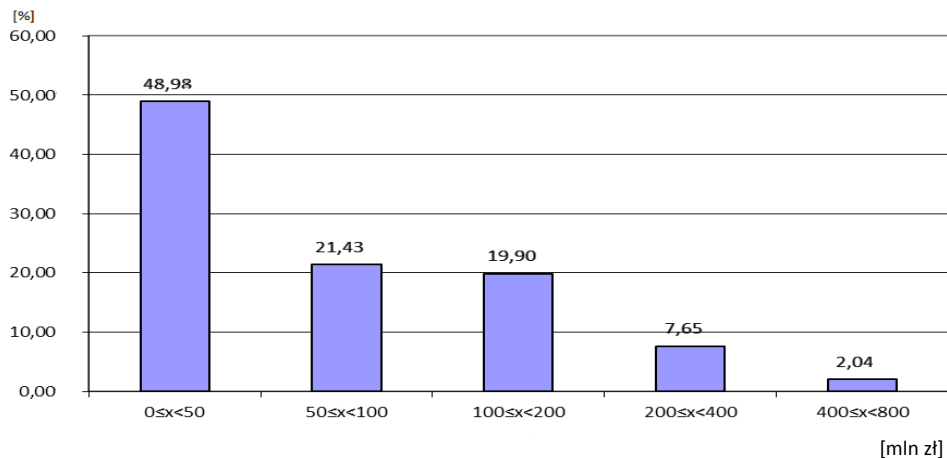
Ostatnia faza przeprowadzanej analizy odnosi się do rozkładu wartości aktywów trwałych i aktywów obrotowych w badanej populacji. W analizie tej wykorzystano po 196 obserwacji (14 lat dla 14 PTE), zarówno dla aktywów trwałych, jak i aktywów obrotowych. Przyjmowane do analizy przedziały wartości są zróżnicowane, a ich dobór podyktowany był chęcią jak najwierniejszego odzwierciedlenia rzeczywistości. Analizy dokonano, określając wstępnie liczebności wartości w poszczególnych przedziałach, a następnie przekształcając je do częstości występowania.

Rozkład wartości aktywów trwałych w badanej zbiorowości zaprezentowano na rys. 7.

Rys. 7. Rozkład wartości aktywów trwałych PTE w latach 1999-2012 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

Rys. 8. Rozkład wartości aktywów obrotowych PTE w latach 1999-2012 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych PTE.

W zakresie wartości aktywów trwałych najwięcej (120) obserwacji znalazło się w przedziale pomiędzy 0 a 50 mln złotych, następnie kolejno w przedziałach 100-200 mln złotych (25), 50-100 mln złotych (23) i 200-400 mln złotych (21 obserwacji). Zanotowano jedynie 7 obserwacji w przedziale 400-800 mln złotych.

Wyraźnie dominującym jest zatem przedział 0-50 mln złotych. Oznacza to, że PTE najczęściej utrzymywały stosunkowo niski poziom wartości aktywów trwałych, co mogło wynikać przede wszystkim z braku stabilności w działalności wielu PTE.

Rozkład wartości aktywów obrotowych w badanej zbiorowości zaprezentowano na rys. 8. W zakresie wartości aktywów obrotowych najwięcej (96) obserwacji znalazło się w przedziale pomiędzy 0 a 50 mln złotych, następnie kolejno w przedziałach 50-100 mln złotych (42), 100-200 mln złotych (39) i 200-400 mln złotych (15 obserwacji). Zanotowano jedynie 4 obserwacje w przedziale 400-800 mln złotych.

Wyraźnie dominującym jest zatem przedział 0-50 mln złotych, ale przy mniejszej liczbie obserwacji niż w przypadku aktywów trwałych. Większa liczba obserwacji w przedziałach 50-100 mln złotych oraz 100-200 mln złotych, niż w przypadku aktywów trwałych, świadczyć może o tendencji do utrzymywania stosunkowo wysokiej płynności aktywów.

Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonego badania można sformułować następujące wnioski:

- w strukturze aktywów PTE początkowa wyraźna dominacja aktywów obrotowych ulegała przekształceniu w kierunku równoważenia udziału aktywów trwałych i obrotowych, a następnie przewagi udziału aktywów trwałych w tej strukturze;
- wartość średnia aktywów trwałych w 2012 roku przekroczyła poziom 170 mln złotych, a występująca od 2003 roku tendencja wzrostowa tej wartości wskazuje pośrednio na stabilizację całej branży (w badanym okresie);
- ujawniony w 2011 roku spadek średniej wartości aktywów obrotowych nie może być traktowany, jako wyraźny symptom trwałej reakcji rynku na zmiany legislacyjne, ze względu na wyraźny wzrost tej wartości już w 2012 roku, a także równoległy (jeszcze w roku 2011) wzrost średniej wartości aktywów trwałych;
- analiza wartości odchylenia standardowego populacji w zakresie udziału aktywów trwałych świadczy jednak o braku tendencji do standaryzacji w strukturze aktywów PTE, przy braku unifikacji, ani różnicowania zasadniczej struktury aktywów PTE;
- najczęściej spotykana wartość aktywów trwałych, jak i aktywów obrotowych mieściła się w stosunkowo niskim przedziale 0-50 mln złotych; w szerszym kontekście można przyjąć, że oznacza to brak tendencji do traktowania przez właścicieli PTE tych instytucji, jako głównych podmiotów w grupach kapitałowych.

Podsumowując, można stwierdzić, że postawiona na wstępie hipoteza, że zmiany prawne dokonywane do końca 2012 roku nie doprowadziły do znaczących zmian w strukturze aktywów PTE, uzyskała potwierdzenie w przeprowadzonym badaniu. Przyszłe analizy powinny określić znaczenie radykalnych zmian w zakresie funkcjonowania systemu emerytalnego w Polsce, wynikających ze zmian legislacyjnych z 2013 roku, a wprowadzonych w 2014 roku, na dynamikę zmian i strukturę aktywów PTE.

Literatura

1. Chybalski F. (red.), (2009), *Otwarte fundusze emerytalne w Polsce. Analiza działalności inwestycyjnej, finansów oraz decyzji członków*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa
2. Chybalski F., Marcinkiewicz E. (red.), (2013), *Współczesne zabezpieczenie emerytalne. Wybrane aspekty ekonomiczne, finansowe i demograficzne*, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź
3. Marcinkiewicz E. (2013), *Efektywność finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych*, w: F. Chybalski, E. Marcinkiewicz (red.), *Współczesne zabezpieczenie emerytalne. Wybrane aspekty ekonomiczne, finansowe i demograficzne*, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź, s. 176-185
4. Poteraj J. (2010a), *Katalaktyka instytucji finansowych rynku emerytalnego w Polsce w perspektywie efektywności inwestowania*, CeDeWu.PL Wydawnictwa Fachowe, Warszawa
5. Poteraj J. (2010b), *Źródła finansowania powszechnych towarzystw emerytalnych*, Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, *Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej* 82, s. 47-59
6. Rusielik R. (2011), *Efektowność techniczna funkcjonowania powszechnych towarzystw emerytalnych i jej zmiany – przykład zastosowania analizy granicznej*, w: J. Sokołowski, A. Zabiński (red.), *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 167, Wrocław, s. 375-386
7. Sokołowski J., Zabiński A. (red.), (2011), *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 167, Wrocław
8. *Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2012 roku* (2012), Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Warszawa
9. Szczepański M. (red.), (2013), *Reformowanie systemów emerytalnych – porównania i oceny. Pension Reforms – Comparison and Evaluation*, Publishing House of Poznan University of Technology, Poznań
10. Ustawa z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn., Dz. U. z 2013, poz. 989, z późn. zm.)

Assets of public pension societies

Abstract

The author analyses the assets of 14 public pension societies (PPSs) in Poland in the years 1999-2012 using basic statistical tools. The study indicates that the trend towards changes in the share of fixed assets and current assets in the asset structure, is leading to an increase in the share of fixed assets in the total assets structure. The average value of fixed assets in 2012 exceeded PLN170m, and in existence since 2003, the upward trend of this value, both in terms of participation, as well as absolute values, points indirectly to the stabilization of the whole industry in the period considered. The dynamic perspective, however, not observed trend towards standardization in the basic structure of assets in the population. The most common value of the fixed assets and current assets ranged from PLN0 to PLN50m. This means no tendency to PPSs treatment by the owners of such institutions as the main actors in capital groups. Placed research hypothesis that the legal changes made by the end of 2012 have not led to significant changes in the structure of assets PPSs received confirmation of the factual material.

Keywords

public pension societies, assets, pensions